

Jan Twaróg

Logistyka w Europie

Dr inż. J. Twaróg - Instytut Gospodarki Magazynowej w Poznaniu

W krajach Europy Zachodniej w gospodarce lat dziewięćdziesiątych przywiązuje się coraz większą wagę do przemyślanej strategii logistyki. Wynika to z rozszerzenia się europejskiego rynku zarówno wewnętrznego jak i zewnętrznego. W przyszłości powiększać się będzie obszar funkcji logistycznych w przedsiębiorstwach, wzrastać będzie znaczenie obsługi dostaw i nasili się oddziaływanie konkurencji. Sprostać tej konkurencji będzie można głównie przez coraz lepszą jakość produktów, krótszy czas realizacji dostaw oraz obniżenie kosztów.

Współczesne pojęcie logistyki ma szczególne znaczenie dla rozwoju i praktycznego stosowania rozwiązań w obrębie trzech głównych kompleksów logistycznych określanych jako:

- **Euro-logistyka** mająca na celu dostosowanie państw europejskich do potrzeb zintegrowanego rynku europejskiego z uwzględnieniem zmian w krajach wschodnioeuropejskich;
- **logistyka przedsiębiorstw**, określająca na przyszłe lata zmiany i zadania logistyczne;
- **automatyzacja systemów przepływu materiałów** i integracja tych urządzeń według dalece zunifikowanego systemu i za pomocą odpowiednio dobranych technik koordynacji i sterowania.

Nowe zadania Euro-logistyki i centra usług logistycznych

Według raportów EWG po roku 1992 rynek Wspólnoty Europejskiej (bez udziału byłej NRD i państw wschodnioeuropejskich) osiągnie

liczbę 324 milionów konsumentów, przy planowanym wzroście gospodarczym o 7%, dwóch milionach nowych miejsc pracy oraz spadku wyrobów konsumpcyjnych o około 5%. Do roku 2000 przewiduje się zwiększenie wolumenu przewozów międzynarodowych o 40%, przy równoczesnym obniżeniu o 40% kosztów transportu. Towarzyszyć temu będą zjawiska związane ze zmniejszeniem się wielkości przesyłek i zwiększeniem nakładów na ochronę środowiska.

Na podstawie oceny dotychczas podejmowanych przedsięwzięć przez państwa EWG w koncepcji rozwiązania tych problemów określono następujące tendencje rozwojowe logistyki do roku 1993.

- Przyjęcie nowej koncepcji struktur dystrybucji towarów opartej na rozbudowie logistycznego systemu powiązań różnego rodzaju nośników komunikacji i transportu,
- Utworzenie logistycznej sieci centrów dystrybucyjnych dla realizacji całodobowego serwisu usług zaopatrzeniowo-transportowych na Europie i rozwinięcie systemu "Just in time" (dokładnie na czas).
- Rozszerzenie zakresu usług świadczonych przez usługodawców logistycznych poprzez przyjęcie zadań magazynowania i kompletacji towarów oraz realizację prostych czynności usług produkcyjnych, np. montaż wstępny, prowadzenie i opracowywanie zamówień, dysponowanie wysyłek, planowanie koncepcyjne itp.
- Nowe formy kooperacji poziomej i pionowej oraz strategii wzajemnych powiązań.
- Standaryzacja stosowanych w Europie rozwiązań technologicznych.
- Międzynarodowa sieć informacyjna i informatyczna poprzez transmisję danych.

Nowe centra usług logistycznych będą zajmować się koordynacją logistycznych usług i transportu na krótkie i dalekie odległości, np. transport kontynentalny, samochodowo-kolejowy, wodny i drogowy. Głównym ich celem będzie zaś znalezienie optymalnych rozwiązań z punktu widzenia obniżenia kosztów - jako reakcja na strukturalne zmiany ekonomiczne. Centra te mają zapewnić zintegrowane połączenia transportowe z uwzględnieniem najodpowiedniejszej techniki transportowo-przeładunkowej i magazynowej, obszerniej informacji oraz systemu kontroli.

Zintegrowane połączenia transportowe opierać się będą na koordynacji metod transportu oraz ich organizacji od producenta do użytkownika (klienta).

Nowe centra logistyczne będą, lub już są, niezależnymi przedsiębiorstwami usługowymi działającymi w obrębie danego regionu ekonomicznego. Centrum usług logistycznych jest elementem integrującym logistykę transportu na danym obszarze. Łączy ono ze sobą moce produkcyjne istniejących przedsiębiorstw za pomocą jednego systemu informacyjnego i koordynuje usługi logistyczne. Powinny one być korzystnie usytuowane w regionie ze względu na ułatwienia transportowe i opierać się przede wszystkim na udziale chętnych do współpracy, małych lub średnich firm transportowych.

Tak zorganizowane centra dają możliwość rozległego podziału pracy w produkcji, sprzyjają intensywnej wymianie towarów na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz powstawaniu strukturalnych zmian wpływających na całe regiony, a także na parametry ekonomiczne działania przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa te odczują szczególnie wpływ strukturalnych zmian ekonomicznych, umiędzynarodowienia i geograficznego rozszerzenia się rynków, przekształcenia się rynku sprzedawcy w rynek kupującego, redukcji zapasów, wzrostu jakości usług, obniżenia kosztów itd.

W obliczu tych przesłanek absolutny priorytet w Europie w zakresie transportu dalekiego mają koleje jako środek transportu towarów masowych.

Wiąże się to z koniecznością zainstalowania całkowicie nowych urządzeń do przeładunku i przetaczania wagonów, a także z unifikacją sieci powiązań kolejowych i stworzeniem odpowiedniej infrastruktury. W Polsce na przykład, podobnie jak w Holandii, mogłyby rozwinąć się centra usług logistycznych związanych z terminalem portowym Szczecina i Gdańska (rys. 1). Centra te powinny spełniać następujące zadania:

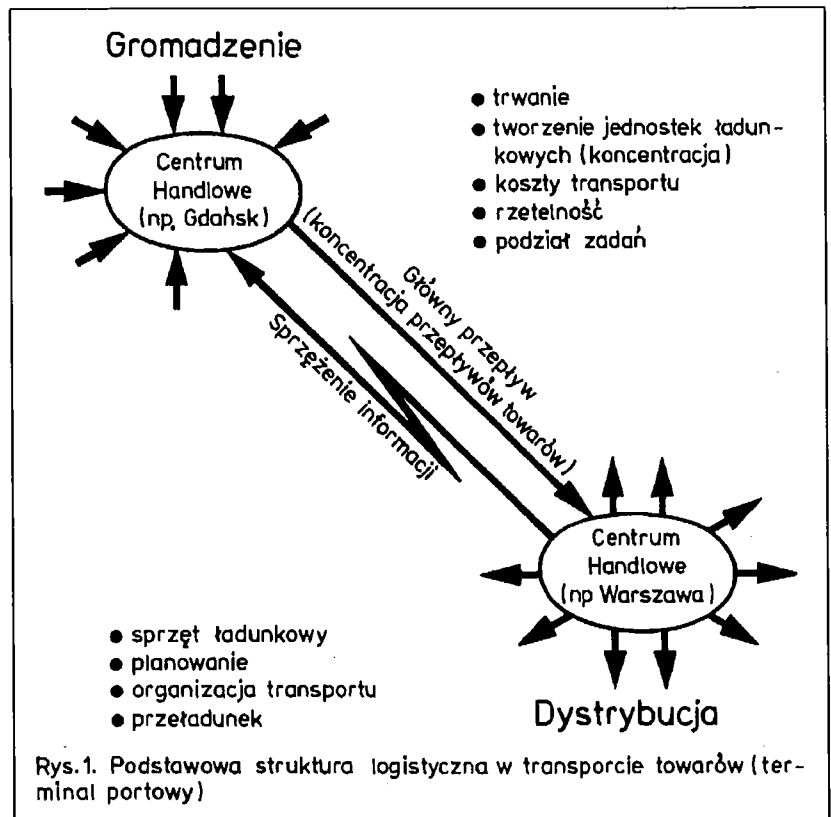
- wykorzystywać wszystkie możliwości oferowane przez poszczególnych przewoźników, planować i wpływać na transport (optymalny czas przewozu i minimalne koszty);
- zapewnić załadunek i rozładunek każdego typu towaru, kontenera czy przyczepy i zapewnić ich przechowywanie;
- formować i rozładowywać jednostki ładunkowe;
- służyć producentom i odbiorcom nieprodukcyjnym usługami logistycznymi takimi jak: przetwarzanie zamówień, sortowanie zamówień, metkowanie, kontrola zasobów itp.;
- służyć doradztwem w sprawach transportu;
- organizować wspólny transport dystrybucyjny i oferować sprawne transportowe usługi logistyczne, dostarczać infrastrukturę;
- promować ośrodki przemysłowe, zapewniać bazę magazynową, biura, dostarczać niezbędnej informacji oraz stworzyć odpowiedni system do wzajemnego komunikowania się.

Poprzez realizację tych zadań centrum usług logistycznych może reagować szybko i efektywnie na zmiany na rynku dzięki swej wysokiej dyspozycyjności oraz łatwo zaadaptować się do powstającego wspólnego rynku EWG i związanych z nim zmian strukturalnych. Będą one też w stanie wzmocnić atrakcyjność swojego regionu dzięki wszechstronnemu zakresowi oferowanych usług.

Kierunki zmian logistyki przedsiębiorstwa

Logistyka jest kluczem do usprawnienia infrastruktury wewnętrznej i zewnętrznej przedsiębiorstwa.

Za podstawowe jej funkcje uważa się planowanie, sterowanie, kontrolowanie i optymalizację przepływu materiałów i informacji od pozyskania

surowca aż do sprzedaży w ramach struktury całego systemu.

Strategicznym kierunkiem logistyki jest obniżenie kosztów i poprawa wydajności. Ta strategia prowadzi również do zredukowania zapasów magazynowych, poprawy gospodarki zasobami i zapasami pod względem racjonalności ich wykorzystania, podejmowania inwestycji racjonalizacyjnych w zakresie organizacji, automatyzacji i systemów sterowania.

Nowa koncepcja logistyczna obejmuje synchronizację wszystkich działań przedsiębiorstwa i skierowana jest na potrzeby konsumenta. Aby to osiągnąć, przedsiębiorstwo musi posiadać:

- wysoką gotowość sprostania żądaniom klientów,
- natychmiastową gotowość dostarczania dokładnie na czas, tylko żądanej ilości na właściwe miejsce,
- umiejętność unikania dużych zapasów i koncentrowania się na dobrze sprzedających się towarach.

Model organizacyjny powinien integrować funkcje logistyczne zaopatrzenia, produkcji i dystrybucji w jednym dziale służby logistycznej, do tego celu specjalnie wyszkolonej.

Przed służbami logistycznymi stawia się następujące cele:

- osiągnięcie minimalnych kosztów logistycznych i dopasowanie ilościowe produkcji przedsiębiorstwa do zapotrzebowania rynku,
- optymalizowanie wartości produkowanych wyrobów i uzyskanie najlepszych wskaźników jakości i wydajności.

Warunkiem funkcjonowania systemów logistycznych jest komputeryzacja, gwarantująca sprawną sieć informatyczną, systemy przetwarzania danych i dostarczania informacji. Na Zachodzie stosuje się różne systemy komputerowe jak: CAM, CIM, CAD/CAM itd.

W zakończeniu podkreślić należy, że skuteczne systemy logistyczne mogą być wdrażane tylko kompleksowo. Praktyka wykazała, że odzwierciedlane i cząstkowe próby ich wdrażania nie dają rezultatów.

Jan Twaróg

W artykule wykorzystano opracowanie niemieckie tłumaczone przez M. Kaczmarka opublikowane w "Problemach Magazynowania i Transportu" nr 1 Poznań 1992.

J.T.